

Státní veterinární ústav Praha
Sídlištní 136/24
165 03 Praha 6 – Lysolaje
ID DS: hizj7d7

**Žádost o poskytnutí informací na základě
zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím**

Dne 27.01.2023 podala MVDr. Eva Mertlíková, dat. nar.: trvale bytem
(dále jen „žadatelka“) žádost o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Žadatelka požadovala po Státním veterinárním ústavu Praha poskytnutí odpovědí na následující dotazy:

„Státní veterinární ústav Praha provádí laboratorní vyšetření vzorků odebraných při výskytu ptačí chřipky H5N1 v ČR. Součástí Státního veterinárního ústavu Praha je Národní referenční laboratoř pro aviární influenzu a newcastelskou chorobu.

Uved'te, prosím, vědecké důkazy, ze kterých Státní veterinární ústav Praha a Národní referenční laboratoř pro aviární influenzu a newcastelskou chorobu vychází, pokud jde o existenci viru H5N1, jeho kauzalitu k ptačí chřipce a způsoby přenosu viru H5N1. Uved'te pouze primární informační prameny, tedy původní vědecké studie. Sekundární ani terciální informační prameny neuvádějte.

- 1. Uved'te vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody prokázala, že původcem ptačí chřipky je virus H5N1.**
- 2. Uved'te vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody prokázala existenci viru H5N1.**
- 3. Uved'te vědeckou práci, včetně konkrétních citací z ní, která pomocí vědecké metody prokázala, že k přenosu viru H5N1 dochází perorální a aerogenní cestou.“**

Státní veterinární ústav Praha v odpovědi na žádost o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ze dne 8.02.2023 (č.j.: SVUPr/120/2023) mj. uvedl:

„K Vaši žádosti Vám sdělujeme následující: V posledním desetiletí bylo každoročně publikováno několik stovek prací týkajících se tématu H5N1 a ptačí chřipky. Veřejně přístupná databáze PubMed obsahuje po zadání hesla H5N1 přes 8500 odkazů (abstraktů nebo článků) a z této databáze v zásadě také vychází SVÚ Praha, resp. NRL. SVÚ Praha provádí primárně veterinární laboratorní diagnostiku a při své činnosti využívá vědecké poznatky, zejména informace týkající se metod diagnostiky nemocí zvířat a detekce patogenů. SVÚ Praha ale neprovozuje rešeršní, knihovnickou ani překladatelskou činnost. S ohledem na tuto skutečnost a s přihlédnutím k obecné povaze Vašeho dotazu, kde požadujete primární informační pramen, resp. původní vědeckou studii, Vám v příloze zasíláme kopii jednoho vědeckého článku, který se zabývá všemi dotazovanými aspekty a splňuje kritéria uvedená ve Vaší žádosti.“

SVÚ Praha zaslal v příloze kopii studie „Shortridge KF, Zhou NN, Guan Y, Gao P, Ito T, Kawaoka Y, Kodihalli S, Krauss S, Markwell D, Murti KG, Norwood M, Senne D, Sims L, Takada A, Webster RG. Characterization of avian H5N1 influenza viruses from poultry in Hong Kong. *Virology*. 1998 Dec 20;252(2):331-42. doi: 10.1006/viro.1998.9488. PMID: 9878612“.

Zaslaná studie bohužel požadované vědecké důkazy neobsahuje a kritéria uvedená v žádosti nesplňuje. SVÚ Praha uvedl, že neprovozuje rešeršní, knihovnickou ani překladatelskou činnost. Žadatelka takovou činnost po SVÚ Praha ani nežádala. Požadovala pouze uvedení vědeckých prací, ze kterých SVÚ Praha, resp. NRL vychází, pokud jde o existenci viru H5N1, jeho kauzalitu k ptačí chřipce a způsoby přenosu viru H5N1. Požadavek na uvedení konkrétních citací byl uveden záměrně z toho důvodu, aby bylo zřejmé, které konkrétní postupy a výsledky popsane v zaslané studii SVÚ Praha, resp. NRL považuje za vědecké důkazy.

SVÚ Praha uvedl, že „provádí primárně veterinární laboratorní diagnostiku a při své činnosti využívá vědecké poznatky, zejména informace týkající se metod diagnostiky nemocí zvířat a detekce patogenů.“ SVÚ Praha na webových stránkách Národní referenční laboratoře pro aviární influenzu a newcastelskou chorobu uvádí: „Laboratoř úzce spolupracuje se Státní veterinární správou České republiky, podílí se na identifikaci nálezových ohnisek a jejich následném zdolávání. Metodicky koordinuje činnost laboratoří SVÚ Jihlava a SVÚ Olomouc a konfirmuje výsledky pozitivních nálezů.“ A dále: „Kromě základní laboratorní analýzy se NRL věnuje vývoji a validaci molekulárně genetických detekčních metod, včetně implementace nových diagnostických postupů.“

Vzhledem k výše uvedenému, vzhledem k odborné specializaci na „detekci patogenů“ (v tomto případě viru H5N1) a úzké spolupráci se SVS ČR při identifikaci a zdolávání nálezových ohnisek, kdy SVS ČR jedná na základě výsledků laboratorních vyšetření provedených právě SVÚ Praha, resp. NRL, by se dalo očekávat, že odborníci SVÚ Praha, resp. NRL pouze nekriticky neprovádějí předepsané diagnostické postupy, ale při detekci patogenů a práci s nimi vycházejí také z odborných znalostí získaných vlastním studiem publikované vědecké literatury, která se detekovanými patogeny zabývá (v tomto případě virem H5N1, jeho patogenitou a způsoby přenosu).

Věřejně přístupná databáze PubMed sice „obsahuje po zadání hesla H5N1 přes 8500 odkazů (abstraktů nebo článků)“, to však ještě zdaleka neznamená, že jsou tyto vědecké práce kvalitní a po důkazní stránce průkazné, vzhledem k obrovské krizi reprodukovatelnosti ve vědě, kdy odborníci již dlouhodobě poukazují na to, že většina publikovaných vědeckých prací je nekvalitní a chybná. Příkladem takové důkazně bezcenné práce je právě studie, kterou žadatelce zaslal SVÚ Praha. Tohoto problému by si u zasláné studii SVÚ Praha zajisté všiml právě díky tomu, že by se alespoň pokusil konkrétní citace, obsahující požadované vědecké důkazy, uvést.

Studie, kterou SVÚ Praha zaslal, sice provedla řadu experimentů a vyšetření, na základě kterých autoři studie vyvodili řadu závěrů, avšak metodika žádného z těchto experimentů není ve studii řádně popsána. V takovém případě není možné provedené experimenty kriticky posoudit a ověřit. Nejzávažnějším nedostatkem této studie je ovšem to, že experimenty nebyly provedeny podle vědecké metody (což byl požadavek uvedený ve znění dotazů žadatelky), tedy že např. nebyly zaslepeny a nebyl proveden ani jeden kontrolní experiment, tzn. že kontrolní skupině zvířat nebyl aplikován vzorek, který by postrádal jednu nezávislou proměnnou, kterou je v tomto případě virus H5N1. Provedení kontrolních experimentů by zaručilo, že příčinou „pozitivních“ výsledků nebyly další složky obsažené v aplikovaném vzorku (tzn. další složky kromě viru H5N1) nebo samotný způsob provedení těchto experimentů, jako např. v tomto případě: „*Three-week-old specific pathogen-free (SPF) chickens were inoculated with 1.5 ml virus by intravenous injection or with 0.1 ml into the nares.*“ V tomto případě byl příčinou úhynů kuřat spíše způsob provedení „experimentu“ než virus H5N1.

Výsledky experimentů byly v řadě případů rozporuplné a neprůkazné (např. přenos viru aerosolem se nepodařilo prokázat), použité metody byly nespecifické a potenciálně produkující falešně pozitivní výsledky (testy na bázi protilátek, PCR,...), a závěry takové studie jsou proto velmi problematické.

Vzhledem k tomu, že studie, kterou SVÚ Praha zaslal, požadované vědecké důkazy neobsahuje a kritéria uvedená v žádosti nespĺňuje, musí žadatelka SVÚ Praha, resp. NRL znovu požádat o zodpovězení výše uvedených 3 dotazů ohledně existence viru H5N1, jeho kauzality k ptačí chřipce a různým způsobům přenosu H5N1.

Předem děkuji

MVDr. Eva Mertlíková

V

dne 13.02.2023